ΠΕΡῚ

ΤΗ͂Σ ΦΛΕΒΟΤΟΜΊΑΣ ὩΣ ὈΥΚ ἈΕῚ ἈΝΑΓΚΑΊΑΣ ἘΝ ΤΟΙ͂Σ ὈΞΈΣΙΝ ἍΜΑ ΚΑῚ ΚΑΚΟΗ΄ΘΕΣΙ ΠΥΡΕΤΟΙ͂Σ

Ψηφίσματι

Τοῦ ἐπιφανεστάτου τῶν ἐν τῇ βασιλείῳ Φριδερικῇ

ἰατρῶν συνεδρίου,

ΠΡΟΣΤΑΤΟΥ͂ΝΤΟΣ

ΤΟΥ͂ ἘΚΛΑΜΠΡΟΤ. ΕΞΟΧΩΤΆΤΟΥ ΤΕ ΚΑῚ ἘΜΠΕΙΡΟΤΆΤΟΥ

ἈΝΔΡΈΟΥ ἩΛΊΑ ΒΥΧΝΈΡΟΥ

Τοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους εὐγενοῦς,

τῆς κραταιᾶς τε προυσσικῆς βασιλείας ἐξ ἀποῤῥήτων,

τῆς τε ἰατρικῆς καὶ φυσικῆς φιλοσοφίας διδασκάλου δημοσίου,

καὶ τῆς καισαρικῆς ἀκαδημίας τῶν περὶ τὰ φυσικὰ

ἐνασχολουμένων προέδρου, κ. τ. λ.

εἰς τὸ νομίμως

ΤΟΥ͂ ἘΠῚ ΤῸΝ ἸΑΤΡΙΚῸΝ ΒΑΘΜῸΝ ἈΝΑΒΙΒΑΣΜΟΥ͂

Τῶν τε τοῖς ἰατροῖς τιμῶν καὶ ἐλευθεριῶν

ἅμα δὲ καὶ προνομίων, ἔθει ἀρχαίῳ, ἐπιτυχεῖν,

ἔτει ͵αψξ-ῳ γαμηλιῶνος ε῀ ἱσταμένου

δημοσίᾳ διαλεχθήσεται

Ὁ ΣΥΓΓΡΑΦΕΥ͂Σ

ΔΗΜΗ΄ΤΡΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑ΄ΟΥ ΚΑΡΑΚΑ΄ΣΣΗΣ

Σατιστεὺς Μακεδών.

Ἀθήνησι Σαλικαῖς

Τύποις Σχνεϊδέρου

DE

VENAE SECTIONE
IN FEBRIBVS ACVTIS MALIGNI
NON SEMPER NECESSARIA

E DECRETO

AMPLISSIMI MEDICORVM ORDINIS

IN REGIA FRIDERICIANA

PRAESIDE

VIRO ILLVSTRI EXCELLENTISSIMO ET EXPERIENTISSIMO

D. ANDREA ELIA BVCHNER

SACRI ROMANI IMPERII NOBILI,

POTENTISSIMI PRVSSIAE REGIS A CONSILIIS INTIMIS,
MEDICINAE ET PHILOSOPHIAE NATVRALIS PROFESS. PVBL. ORDINAR
FACVLT. MEDICAE SENIORE ET REGIORVM ALVMNORVM EPHORO,
IMPERIALIS ACADEMIAE NATVRAE CVRIOSORVM PRAESIDE,
ET COMITE PALATINO CAESAREO,

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS AC PRIVILEGIIS
MORE MAIORVM LEGITIME CONSEQVENDIS

DIE XVI OCTOBRIS cIↄIↄCCLX.

PVBLICE DISPVTABIT



AVCTOR

DEMETRIVS NICOLAI KARAKASSES

SATISTA - MACEDO.

HALAE AD SALICAM,
STANNO SCHNEIDERIANO.



DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA

DE

VENAE SECTIONE
IN FEBRIBVS ACVTIS MALIGNIS
NON SEMPER NECESSARIA.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Οὐδὲν τῷ ὄντι σαφέστερον οὐδεμὴν ἀληθέστερον τοῦ ἰατρικοῦ ἐκείνου ἀξιώματος, ὅτι οὐχ ἁπλῶς ἀλλὰ λίαν περιεσκεμμένως ἐν τῷ θεραπεύειν τοῖς κενωτικοῖς χρῆσθαι δεῖ βοηθήμασιν. Ἐδίδαξεν ἤδη τοῦτο ἐν πολλοῖς μὲν τῶν ἑαυτοῦ συγγραμμάτων ὁ μέγας ἐκεῖνος Ἱπποκράτης ὁ τῶν ἰατρῶν κορυφαῖος. Πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ τοῖς παρ' αὐτοῦ εἰρημένοις, τῷ προκειμένῳ τούτῳ

PRAEFATIO.

Nihil plane certius eſt iſta veritate medica, quod non promiſcue, ſed ſumma cum circumſpectione in morbis perſanandis adhiberi debeant remedia evacuantia. Docuit id iam compluribus in locis Operum ſuorum Magnus HIPPOCRATES, Medicorum facile princeps. Huic argumento, inter alia eius effata, reſpondent quoque ſe-

ſequentia: *Sic & vaſorum evacuatio, ſi quidem, qualem fieri decet, fiat, confert, & facile ferunt; ſin minus, contrarium fit. Reſpicere igitur oportet & regionem, & tempeſtatem, & ætatem, & morbos, in quibus convenit aut non* (Aph. 2. Sect. I). Porro: *Incipientibus morbis, ſi quid movendum videatur, move: vigentibus vero quieſcere melius eſt* (Aph. 29. Sect. II). Sicuti vero omnia generatim evacuantia hanc prudentiam a Medico exigunt, ut illorum applicationem cum ſalute ægrotantium facere ſciat; ita præſertim opus erit, ut idem circa Venæ ſectionem in febribus acutis malignis obſervetur. Exemplis multorum Medicorum mihi conſtitit, quod ab ipſis Venæ ſectio in febribus modo dictis ſine ullo diſcrimine inſtitui ſoleat, non ſecus, ac ſi iſtud remedium ad curandos ægrotantes ſummæ neceſſitatis foret; cuius

λόγῳ, μάλιστα συμφωνεῖ τὰ ἑπόμενα: Οὕτω δὲ καὶ ἡ κενεαγγείη, ἢν μὲν οἵα δεῖ γίγνεσθαι γίγνοιτο, ξυμφέρει τε καὶ εὐφόρως φέρουσιν; ἢν δὲ μὴ, τοὐναντίον. Ἐπιβλέπειν οὖν δεῖ καὶ χώρην, καὶ ὥρην, καὶ ἡλικίην, καὶ νούσους ἐν ᾗσι δεῖ ἢ οὔ (Τμήμ. α. ἀφορ. β). Καὶ αὖθις: Ἀρχομένων τῶν νούσων ἤν τι δοκέει κινέειν, κίνει: ἀκμαζουσῶν δὲ, ἡσυχίην ἔχειν βέλτιον ἐστὶ (Τμήμ. β. ἀφορ. κθ.). Καθάπερ δὲ πάντα, ὡς ἐν γένει εἰπεῖν, τὰ κενωτικὰ βοηθήματα ταύτην παρὰ τοῦ ἰατροῦ τὴν φρόνησιν εἰσπράττονται ἵνα ἐπὶ μεγίστῃ τῶν καμνόντων ὠφελείᾳ χρῆσθαι τούτοις γινώσκῃ, οὕτω δὴ μάλιστα αὐτὸ τοῦτο περὶ τὴν φλεβοτομίαν ἐν τοῖς ὀξέσιν ἅμα καὶ κακοήθεσι πυρετοῖς παρατηρεῖσθαι ἄξιον. Εὖ οἶδα ἱκανοῖς τε παραδείγμασι πέπεισμαι, ὅτι πολλοὶ τῶν ἰατρῶν ἐν τοῖς ἤδη ῥηθεῖσι πυρετοῖς ἄνευ τινὸς διακρίσεως παραλαμβάνειν τὴν φλεβοτομίαν εἰώθασιν, οὐχ ἧττον, ἀλλ᾽ ὡσανεὶ τὸ βοήθημα εἰς τὴν τῶν καμνόντων ἴασιν τῶν ἀναγκαιοτάτων ὑπῆρχεν;

ἔτινος γεμὴν τήν χρῆσιν περιοριςέαν πως ἐιναι ὅ, τε λόγος κ̀ ἡ πεῖρα πείθϐσιν. Ὁ δὴ ἐκ τϐ παρόντ☉ συγγραμματίϐ σαφέςερον δηλωθήσεται, ἐν ᾧ ἰχυροῖς λόγοις ἀποδεῖξαι πειράσομαι, τὴν Φλεβοτομίαν ἐν τοῖς ὀξέσιν ἅμα κ̀ κακοήθεσι πυρετοῖς ἐκ ἀεὶ ἀναγκαίαν ἐιναι.

ius tamen uſum reſtringendum eſſe volunt ratio & experientia. Quod iam ex præſenti Diſſertatione publica apparebit, in qua ſolidiſſimis argumentis probare conabor, Venæ ſectionem in febribus acutis malignis non ſemper neceſſariam eſſe.

§. α΄.

Διδάσκϐσι μὲν οἱ παθολογοῦντες ἐπικυρϐσι δὲ τϐτο κ̀ αἱ παρατηρήσεις, ὑπάρχειν τινὰ νοσήματα, ἅ τῇ τῶν ἰδίων ἀναθυμιάσεων ἑτέρῳ τινι ὑποκειμένῳ, ἄλλως ὑγιαίνοντι, κοινωνίᾳ, ὅμοιον ἑαυτοῖς νόσημα ἐν ἐκείνῳ προσδιορίσαι δύνανται. Τϐτό τε ἐν ἐκείνῳ πάντως γε προσδιορίζεσθαι, ἢν μὴ παρῶσιν, ἤ Φθάσαντα πρότερον, ἤ ἀυτίκα μετὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν ἀναθυμιάσεων προσενεχθῶσι τὰ τὴν τϐ δηλητηρίϐ δύναμιν συντρίψαι ἰχύοντα. Κακοήθη τὰ τοιαῦτα καλεῖται νοσήματα. Ἐκ τῶν παρατηρήσεων δ' ἄυθις πρόδηλον, τὰ κακοήθη ταῦτα νοσήματα ἐνίοτε μὲν ταχέως ἀποτερτίζεσθαι, ἐυθέως τε ἐπικείμενον τοῖς νοσϐσιν ἐπιφέρειν κίνδυνον. ἄλλοτε δὲ

§. I.

Docent Pathologi, idque obſervationes confirmant, morbos exiſtere, qui, exhalationibus ſuis cum alio ſubiecto, alias ſano, communicatis, ſui ſimilem morbum in illo determinare poſſunt; illumque in eodem re vera determinari, niſi vel adſint, vel præmittantur, vel poſt ſuſceptas exhalationes ſtatim offerantur quæ vim & potentiam veneni infringunt. Morbi huius conditionis dicuntur *maligni*. Ex obſervationibus porro eluceſcit, morbos malignos nonnunquam celeriter decurſum ſuum abſolvere, ſtatimque ſtipari eminenti periculo vitæ ægrotantium; quandoque autem phæno-

mena,

mena, hisce plane contraria, in conspectum dare. Quum ergo Pathologi priores morbos *acutorum* seu *brevium*; posteriores autem *chronicorum* sive *longorum* nomine insignire soleant: distinctio morborum in acutos & chronicos firmo innititur fundamento.

τ᾽ἀναντία τούτοις δεικνῦναι φαινόμενα. Ἐπεὶ τοίνυν οἱ παθολογοῦντες ἐκεῖνα μὲν, ὀξέα ἢ βραχέα, ταῦτα δὲ, χρόνια ἢ μακρὰ ὀνομάζειν εἰώθασιν: ἡ τῶν νοσημάτων ἄρα εἰς ὀξέα καὶ χρόνια διαίρεσις βεβαίῳ ἐπερείδεται θεμελίῳ.

§. II.

Morbus malignus requirit morbum, qui exhalationibus suis sui similem morbum in alio subiecto excitare valet (§. anteced.). Quum hoc phænomenon reapse determinatum sine ingressu particularum quarumdam ex uno corpore in aliud concipi nequeat, & partes corporis humani vel solidæ sint, vel fluidæ; solidæ vero, qua tales, nunquam exhalationum instar dissipantur (per princip. physiolog.): necesse omnino est, ut morbus malignus, sui similem morbum producens, requirat, ut particulæ fluidorum e corpore, hoc morbo afflicto, egrediantur, atque in aliud corpus defe-

§. β΄.

Τὸ κακόηθες νόσημα τοῖον δέ τι ἀπαιτεῖ νόσημα, ὃ ταῖς ἰδίαις ἀναθυμιάσεσιν ὅμοιον ἑαυτῷ πάθος ἐν ἑτέρῳ τινὶ ὑποκειμένῳ ἀνεγεῖραι δύναται (§. α). Ἐπεὶ οὖν τὸ φαινόμενον τοῦτο κυρίως προσδιορισθὲν ἄνευ παρεισδύσεως μορίων τινῶν ἀφ᾽ ἑτέρου εἰς ἕτερον σῶμα ἐννοηθῆναι ἀδύνατον, τὰ μέρη δὲ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἢ στερεά ἐστιν ἢ ὑγρά, τὰ ὑγρὰ δὲ ᾗ τοιαῦτα οὐδέποτε ἀναθυμιάσεων δίκην περιδιαχέονται (κατὰ τὰς φυσιολογικὰς ἀρχάς): ἀνάγκη δήπουθεν, εἰς τὸ ἀποτελέσαι ὅμοιον ἑαυτῷ πάθος τὸ κακόηθες νόσημα ἀπαιτεῖν, ἵνα τὰ μόρια τῶν ὑγρῶν ἐκ τοῦ πάσχοντος ἤδη σώματος ἐξιόντα εἰς ἄλλο τι σῶμα εἰσρεύσωσι, ἐπεὶ δὲ πᾶν αἰτιατὸν ἀνάλογον ἑαυτῷ ἀπαιτεῖ αἰ-

τιον, ἀπὸ τῆς ἰσότητος δ᾽αὖθις τȣ̃ ἀιτιατȣ̃ ἐις τὴν τοῦ ἀιτίȣ ὑγιὲς τὸ συμπέρασμα, ὡς παρὰ τοῖς Φιλοσόφοις ἀποδείκνυται; ἀπὸ τῆς παρεισδύσεως δὲ τῶν μορίων τȣ́των τὸ ἀυτὸ νόσημα, ὅπερ ἐν τῷ νοσȣ̃ντι ἤδη σώματι, πάρεστι (κατὰ τὴν ὑπόθεσιν): ἀνάγκη, ἵνα τὰ μόρια ταῦτα τὰ τῷ ἑτέρῳ σώματι ἐγκολπωθέντα τὰς ἀυτὰς ταῖς ἐν τῷ ὑποκειμένῳ παρȣ̃σαις, ἐξ ȣ̃ τὸ προσληφθὲν πάθημα παρήχθη, διαθέσεις ἀποτελέσωσιν. Ἁι ἄρα ἀπὸ τῶν προσληφθέντων μορίων μεταβολαὶ τῆς ὑγιȣ̃ς πόῤῥω διεστήκασι καταστάσεως. Διὸ δὴ ȣ̓δ᾽ ἐνδέχεται τὰ τοιαῦτα τῶν ὑγρῶν μόρια ȣ̃τως ἔχειν, ὡς ἡ ὑγιὴς τοῦ ἀνθρωπίνȣ σώματος ἐισπράττει κατάστασις. Ἀλλάγε τὰ τῶν ὑγρῶν πάθη ἀπαιτȣ̃σιν ἵνα ἢ ἡ ποσότης ἀυτῶν, ἢ ἡ ποιότης, ἢ ἡ μίξις, ἢ ἡ κίνησις ἀπὸ τῆς ὑγιȣ̃ς ἐκτραπῇ καταστάσεως. Ἡ πληθώρα δὲ ϗ ἡ τῶν ὑγρῶν ἀνάζεσις, ἡ κενεαγγεία τε ϗ ἡ βραδεῖα τῶν ὑγρῶν κίνησις ȣ̓δέ ποτε τὴν τȣ̃ κακοήθȣς νοσήματος παριστᾶναι φύσιν παρατηρȣ̃νται. Τὸ κα-

deferantur. Quoniam vero quilibet effectus proportionatam ſibi vindicat cauſſam, ex æqualitate effectus porro ad aequalitatem cauſſæ conſequentia valet, perhibentibus id Philoſophorum demonſtrationibus; atque ab ingreſſu harum particularum idem morbus præſens eſt in corpore iam ægrotante (per hypotheſ.): opus eſt, ut particulæ iſtæ, alterius corpori inſinuatæ, eaſdem producant determinationes, quæ deprehenduntur in ſubiecto unde ſuſceptus morbus derivandus venit. Mutationes ergo, a particulis receptis productæ, a ſtatu ſanitatis aberrant. Neque ideo fieri poteſt, ut huiusmodi particulae fluidorum talem conditionem habeant, qualem iam ſtatus ſanitatis in corpore humano ſibi vindicat. Enim vero morbi fluidorum requirunt, ut horum vel quantitas, vel qualitas, vel mixtio, vel motus a ſtatu ſanitatis declinet. Plethora porro, ebullitio humorum, motus fluidorum iuſto tardior,

dior, indolem morbi maligni nunquam exhibere obſervantur. Quare morbus malignus mixtionem humorum depravatam poſtulabit; ſed mixtio humorum per motum inteſtinum depravatur: Hinc morbus malignus cuiuscunque indolis (§. anteced.) ſupponit motum inteſtinum, quatenus mixtionem fluidorum corporis humani deſtruentem, adeoque modo fermentationem, modo putrefactionem, quæ ſummum fermentationis gradum ſive abſolutam fermentationem conſtituit (per princ. chem.). Unde colligitur, in humoribus corporis, quod morbo cuidam obnoxium eſt, putredinem adeſſe debere. Ubi vero cauſſa efficiens adeſt ſufficiens, ibi eiusdem effectus eſſe debet. Quum porro putrefactio ſcaturigo ſit putridi, non poteris dubitare, quin morbi maligni putridum, in humoribus noſtris latitans, requirant.

§. III.

Quidquid efficit, ut morbus quidam ſit is, qui eſt, illud cauſſa eius-

κόηθες ἄρα νόσημα τῆς μίξεως διαφθορὰν ὑποτίθησιν. Ἀλλ᾽ ἡ τῶν χυμῶν μίξις διὰ τῆς ἐνδομύχȣ λυμαίνεται κινήσεως· Τὸ κακόηθες τοιγαρȣ̃ν νόσημα ὁ ποίας δήποτε φύσεως (§. ἀνωτ.) ἐνδόμυχον ὑποτίθησιν κίνησιν καθ᾽ ὅσον τὴν μίξιν τῶν ὑγρῶν τȣ̃ ἀνθρωπίνȣ σώματος διαφθείρȣσαν: ϗ δὴ νῦν μὲν ζύμωσιν, νῦν δὲ σῆψιν, ἥτις τὴν ἐς ἄκρον ἤτοι ἐντελῆ συνίςησι ζύμωσιν (κατὰ τὰς χημικὰς ἀρχάς). Ὅθεν συνάγεται ἐν τοῖς χυμοῖς τȣ̃ σώματος τȣ̃ κακοήθει τινὶ ἑαλωκότος νοσήματι δεῖν σῆψιν παρεῖναι. Ὅπȣ δὲ τὸ ποιȣ̃ν αἴτιον ἀποχρῶν, ἐκεῖ ϗ τὸ αὐτȣ̃ ἀποτέλεσμα, ἡ σῆψις δὲ τȣ̃ σηπεδονώδȣς ἐςὶ πηγὴ, δῆλον ὅτι τὰ κακοήθη νοσήματα σηπεδονῶδές τι τοῖς ἡμετέροις χυμοῖς ἐμφωλεῦον ἀπαιτεῖ.

§. γ'.

Πᾶν τὸ ποιȣ̃ν τὸ παθήματός τινος τὶ ἦν εἶναι, τȣ̃το αἴτιον τȣ̃ αὐτȣ̃

ὑπάρχειν ὀφείλει· ἀλλὰ μὴν τὸ ἐν τοῖς χυμοῖς σηπεδονῶδες ἀπεργάζεται, ἵνα τὸ κακόηθες νόσημα ὅμοιον ἑαυτῷ ἐν ἄλλῳ τῷ ὑποκειμένῳ προσδιορίσῃ (§. ἀνωτ.), ἄρα ἵνα ᾖ κακόηθες νόσημα (§. ά.). οὐκοῦν τὸ ἐν τοῖς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματ. χυμοῖς ἐνυπάρχον σηπεδονῶδες, αἰτία ἔσται τῶν κακοηθῶν νοσημάτων. Ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως ἄρα τοῦ κακοήθους νοσήματος εἰς τὴν τοῦ σηπεδονώδους, καὶ ἀπὸ τῆς τούτου εἰς τὴν ἐκείνου ὕπαρξιν ἐξίσου ὑγιὴς ἔσται ἡ ἀκολουθία. Ἐντεῦθεν ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν εἰσπνεόντων ἀγγείων ἃ πανταχοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου διέσπαρται δέρματος, καὶ ὁ τοῦ μολυσμοῦ σαφηνίζεται τρόπος, ὑγρῶν τε τινῶν ἡ κυριωτάτη μόλυνσις, καὶ τόπων τινῶν ἡ τάχιστη κάκωσις. Ἔστι δὲ ἡμῖν ἐνταῦθα περὶ τῶν προσεχῶν αἰτίων τῶν κακοηθῶν νοσημάτων ὁ λόγος, ὧν τὰ πόῤῥω αἴτια, ποικίλα, ἐξαιρέτως δὲ αἱ φθοραὶ τῶν ἓξ μὴ φυσικῶν καλουμένων.

§. δ.

Οἱ χημικοὶ περὶ τῆς ἐνδομύχου κινήσεως, ὡς ὑγροῦ τινος τὴν μίξιν ἀνα-

eiusdem eſſe debet. Sed putridum, quod iam inhæret maſſæ humorum, efficit, ut morbus malignus determinet ſui ſimilem morbum in alio ſubiecto (§. anteced.), ergo ut ſit morbus malignus (§. I). Hinc putridum, quod humoribus corporis humani inexiſtit, cauſſa eſſe debebit morborum malignorum. Ex præſentia itaque morbi maligni ad præſentiam putridi, atque ex huius ad illius præſentiam æque valebit conſequentia. Inde etiam ex natura vaſorum abſorbentium, per corticem externum corporis humani diſperſorum, patet modus contagii; fluidorum quorumdam præcipuum inquinamentum; locorum quorumdam præ ceteris afflictio. Loquor hic de morborum malignorum cauſſa proxima, cuius cauſſæ remotæ variæ poſſunt eſſe, præcipue vitia rerum ſex non-naturalium.

§. IV.

Chemici de motu inteſtino, mixtionem fluidi cuiusdam deſtruente,

 diſſe-

differentes, duos præcipue obſervari eiusdem gradus evincunt, priorem denſitatem fluidi, poſteriorem illius rarefactionem ſibi coniunctam habere; illum lente, hunc longe citius abſolvi. Quod quum de quolibet fluido valeat, valebit etiam de fluido corporis humani, ubi iam tyrannidem ſuam exercet putredo. Quoniam autem quilibet putredinis gradus ſine alcali volatilis productione cogitari nequit, prouti Chemia docet: neceſſe eſt, ut primo in gradu ſal alcalinus magis implicitus inhæreat humoribus, & magis ſit explicitus in putrefactionis gradu ſecundo. Hinc putredo ſuſcitata in maſſa humorum corporis humani modo potentius, modo debilius agere debet.

§. V.

Morbus malignus vel acutus eſt, vel chronicus (§. I.); uterque putridum in humoribus corporis humani requirit (§. II.) tanquam ſui cauſſam (§. III.).

τρεπούσης, τὸν λόγον ποιούμενοι, διττὸν μάλιςα αὐτῆς παρατηρεῖσθαι πείθουσι τὸν βαθμὸν, τὸν μὲν τῇ τοῦ ὑγροῦ πυκνώσει, τὸν δὲ τῇ τοῦ αὐτοῦ ἀραιώσει συνεζευγμένον, ἐκεῖνον μὲν ἡσυχῇ, τοῦτον δὲ πολλῷ τάχιον ἀποτελεῖσθαι. Ὃ δὴ ἐπεὶ ἀληθεύεται ἐπὶ ἑκάςου ὑγροῦ ἀληθεύσεται ἄρα καὶ ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἐπικρατούσης ἤδη ἐν αὐτῷ τῆς σήψεως. Ἐπεὶ δὲ ἕκαςος τῆς σήψεως βαθμὸς ἄνευ τοῦ δυσῶδές τι προαγαγεῖν ἁλυκὸν πνεῦμα ἐννοεῖσθαι οὐ δύναται, ὡς ἡ χημικὴ διδάσκει: ἀνάγκη ἵνα ἐν τῷ πρώτῳ βαθμῷ τὸ ἁλυκὸν τοῦτι πνεῦμα συνεπτυγμένον τοῖς χυμοῖς ἐνιζάνῃ, ἀνεπτυγμένον δὲ μᾶλλον ἐν τῷ δευτέρῳ βαθμῷ τῆς σήψεως. Ὅθεν ἡ ἐν τοῖς χυμοῖς τοῦ ανθρωπίνου σώματος ἀνεγερθεῖσα σῆψις, νῦν μὲν ἰσχυρότερον, νῦν δὲ ἀσθενέςερον ἐνεργεῖν ὀφείλει.

§. έ.

Τὸ κακόηθες νόσημα ἢ ὀξύ ἐςιν, ἢ χρόνιον (§. ά.); ἑκάτερον σηπεδονῶδες τι ἀπαιτεῖ ἐν τοῖς χυμοῖς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματ. (§. β΄) ὡς ἴδιον ἄιτιον (§. γ΄.). διὸ

τὸ κακόηθες ὀξὺ νόσημα ἀπαιτεῖ σηπεδονῶδες ἐξ οὗ αὐτίκα προβαίνει κινδυνῶδες νόσημα ταχέως τε ἀποτερματούμενον (§. β.); ἀλυκὸν ἄρα πνεῦμα τῇ τῶν χυμῶν ἀραιώσει συνεζευγμένον (§. ἀνωτ.). Τῷ ὀξεῖ κακοήθει νοσήματι ἀντίκειται τὸ χρόνιον κακόηθες (§. α.): ἐκείνου ϗ τὸ τούτου αἴτιον σηπεδονῶδες ἔσαι, ἡσυχέστερον ἔμπης ϗ ἀσθενέστερον ἐνεργοῦν, ϗ διὰ ταῦτα ἀλυκὸν πνεῦμα τῇ τὸν χυμῶν συνημμένον πυκνώσει.

§. ς΄.

Ἐστὶν ἄττα τῶν κακοηθῶν νοσημάτων ὧδέπως προβαίνοντα. Τοῦ περιφερικοῦ σπασμοῦ, ὁτὲ μὲν μείζονος, ὁτὲ δὲ ἐλάττονος, περίπου ἑσπέρας ὁσημέραι, εἰσβάλλοντος, τῶν σφυγμῶν παρατηρεῖται ταχύτης τε ϗ πυκνότης· παρὰ ταῦτα δὲ μικρὸς, πολλάκις δὲ ϗ ἀμυδρὸς καταλαμβάνεται ὁ σφυγμός. Τοῦ σπασμοῦ δὲ τούτου ἀνίσχοντος ἥ τε θλίψις τῶν προκαρδίων ϗ ἡ τὸν δυνάμεων ἀποβολὴ αὔξονται, συντρέχουσί τε καρηβαρία, κεφαλῆς τε ὀδύναι ϗ ἰλυγγώδεις κακώσεις, λειποθυμίαι,

(§. III.) Quare morbus malignus postulat putridum, a quo morbus proficiscitur statim periculosus, celerisque decursus (§. II); hinc alcali volatile cum massæ humorum rarefactione coniunctum (§. anteced.). Morbo maligno acuto opponitur morbus malignus chronicus (§. I): unde etiam caussa eiusdem erit putridum, quod vero lentius & debilius agit, ideoque alcali volatile cum inspissatione fluidorum coniunctum.

§. VI.

Dantur morbi maligni, qui sequenti modo incedunt. Post spasmum periphericum, modo maiorem, modo minorem, circa vesperam, quovis die ingruentem, pulsuum observatur celeritas; præterea vero parvus, sæpiusque obscurus deprehenditur pulsus. Spasmo illo suborto, anxietas præcordiorum viriumque prostratio increscunt, concurrunt capitis gravitas, neque deficiunt eiusdem dolores, vertiginosæ adflictiones, lipothymiæ, lapsus memoriæ, deliria,

C vigi-

vigiliæ, affectus ſoporoſi, convulſiones. Aeſtus, quem ſibi comitem habent morbi iſti, ſatis eſt moderatus. Æger ſe melius habere videtur horis matutinis, quam veſpertinis. Ad decurſum ſuum abſolvendum interdum ne unicum quidem ſeptenarium requirunt, tertium raro ſuperant. Solvuntur vel per redeuntem ſanitatem, vel per alium morbum, vel per mortem. Ultima ſolutio erit peſſima.

§. VII.

Morbi maligni, in §. anteced. adumbrati, facta ſui exacerbatione invadunt cum ſpaſmo peripherico, quem pulſus celer & frequens ſubſequitur; quam ob rem neceſſe erit, ut iſtis quoque morbis notio febris æque vera ſit ac fœcunda (*a*). Sed huius iam conditionis eſſe deprehenditur febris in morbis ad §. anteced. deſcriptis, ut celeriter decurrat, ſtatim ſtipata eminente quodam periculo vitæ

μνήμης ὄλισθος, παραφροσύναι, ἀγρυπνίαι, καρώδη παθήματα, σπασμοί. Ἡ παρεπομένη δὲ τοῖς νοσήμασι τούτοις θερμότης οὐ παρὰ πολὺ τοῦ μέτρου ἐκπίπτει. Ὁ δὲ κάμνων εὐφορώτερον ἔχειν καθορᾶται ταῖς ἑωθιναῖς ἢ ταῖς πρὸς ἑσπέραν ὥραις. Εἰς τὸ ἀποπερατοῦσθαι δὲ οὐδὲ τῆς ἑβδόμης ἐσθ' ὅτε δέονται, σπανίως τε τὴν. κα'. ὑπερβαίνουσι. Λύονται ἢ δὶ ἐπανελεύσεως τῆς ὑγιείας, ἢ δὶ ἄλλου νοσήματος, ἢ διὰ θανάτου, ἡ ἐσχάτη λύσις κακίστη.

§. ζ'.

Τὰ κακοήθη νοσήματα, ἃ §. ἀνωτ. ἐσκιαγράφηνται, παροξυνόμενα μετὰ περιφερικοῦ σπασμοῦ εἰσπηδῶσι, μεθ' ὃν σφυγμὸς παρομαρτεῖ ταχύς τε καὶ πυκνός; διὸ ἀνάγκη ἵνα καὶ τούτοις ἁρμόζῃ ὁ τοῦ πυρετοῦ ὁρισμὸς [illegible] ἀληθὴς ὤν. Ἀλλὰ τοιᾶσδε καταστάσεώς ἐστιν ὁ ἐν τοῖς ἀνωτ. §. διαγραφεῖσι νοσήμασι πυρετὸς, ἅτε ὀξύῤῥοπος ὢν αὐτίκα τε ἐπιφέρων τῷ νοσοῦντι τὸν κίνδυνον: ὅτι ἄρα ὁ πυρε-

(*a*) Egregie id demonſtravit excell. atque exper. Dn. D. NIETZKI, vir ad amplificandam augendamque medicinam plane natus, in Diſſertat. inaug. de *Febribus complicatis*. Hal. 1753.

τὸς οὗτος ὀξὺς, ἀναμφίβολον, οὐχ ἧττον δὲ, καὶ ὅτι συνεχὴς ἅμα ὁ αὐτὸς, ὡς τὰ ἀνώτερω διδάσκει, διὰ δὴ τὰ τούτου συμπτώματα ἐν τῷ καιρῷ τῆς παντελοῦς αὐτοῦ λύσεως παρατηρεῖται μειούμενα. Ἐξ ὧν ἁπάντων νυνὶ συμπεραίνειν ἡμῖν ἔξεστιν, ὑπάρχειν τινὰ πυρετὸν συνεχῆ καὶ ὀξὺν τοῦ κακοήθους νοσήματος τὴν φύσιν παριστάνοντα, ὅστις διὰ ταῦτα πυρετὸς κακοήθης, ἢ νόσημα ὀξὺ καὶ κακοηθες δικαίως τε καὶ εἰκότως προσαγορεύεται.

§. η'.

Πᾶν κακόηθες νόσημα σηπεδονῶδές τι τοῖς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος χυμοῖς ἐνιζάνον εἰσπράττει (§. β'.) ἡ σηπεδονώδης αὕτη ὕλη εἴγε ὀξὺ τὸ κακόηθες νόσημα, τῇ τῶν ὑγρῶν, οἷς ἐμφωλεύει, ἀραιώσει συνέζευκται (§. ε'.). Οἱ κακοήθεις ἄρα πυρετοὶ ἀπαιτοῦσιν ἀλυκόντι πνεῦμα ἐν τοῖς ἀραιωθεῖσι χυμοῖς περιφερόμενον (§. §. ε' καὶ ζ'). ἐπικυροῦσι τὴν κρίσιν ταύτην τὰ συμπτώματα, ἡ γένεσις, τὸ ἐκκρινόμενον αἷμα, τὰ νεκρὰ σώματα, τὸ μετὰ

tæ ægri. Quin igitur iſta febris acuta ſit, dubitari non poterit. Neque minus idem §. docet, hanc febrem continuam ſimul eſſe debere, utpote cuius ſymptomata intra tempus plenariæ ſuæ ſolutionis imminui obſervantur. Ex quibus omnibus nunc iam conficere licebit, exiſtere febrem continuam, acutam, indolem morbi maligni præ ſe ferentem, quæ ideo *febris maligna*, aut *morbus acutus malignus* iure meritoque dicitur.

§. VIII.

Quilibet morbus malignus putridum humoribus corporis humani inhærens ſibi vindicat (§. II.). Putrida hæc materia, ſi acutus fuerit morbus malignus, cum rarefactione fluidorum, in quibus latitat, coniuncta eſſe debet (§. V.). Hinc febres malignæ requirunt, ut in rarefacta maſſa humorum alcali volatile oberret (§§. V. & VII). Iudicium hoc confirmant ſymptomata, origo, ſanguis excretus, corpora demortua, ex-

perimentum cum acido vitriolico factum (*b*).

§. IX.

Locus hic esset, de symptomatibus, quibus stipatæ incedunt febres malignæ, eorumque caussis disserendi. Hæc vero lubens omitto, ut & ea, quæ ad caussas febrium malignarum plenius cognoscendas pertinent. Cui vero interest, huius argumenti fructuosam cognitionem sibi facili negotio comparare, ille consulat experientiss. Dn. D. LVDOLFF l. c. Magis vero nunc cum scopo meo conveniet, de istarum febrium *solutionibus* quædam dicere.

τοῦ πνευματώδους τοῦ χαλκάνθου ὀξέος πεῖραμα.

§. θ'.

Ἔδει ἂν ἡμῖν ἐνταῦθα τὸν ὑπὲρ τῶν συμπτωμάτων, οἷς οἱ κακοήθεις περιστοιχίζονται πυρετοὶ, καὶ τῶν αἰτιῶν αὐτῶν διεξελθεῖν λόγον. Ἀλλὰ ταῦτά τε καὶ ὅσα πρὸς ἐντελεστέραν τῶν αἰτιῶν τῶν κακοηθῶν νοσημάτων φέρει γνῶσιν, ἀσμένως παραλιπεῖν ἀξιῶ. Ἐξὸν τῷ βουλομένῳ ἐντελεστέραν τινὰ περὶ τούτων κτήσασθαι γνῶσιν τὰ τῷ Λουδόλφῳ ξυγγραφέντα ἀναγινώσκειν. Περὶ τῶν λύσεων δὲ τῶν πυρετῶν τούτων, ὡς τῷ ἡμετέρῳ σκοπῷ μᾶλλον οἰκειοτέρων, ταννῦν διελεύσομαι.

§. X.

Quod si morbus quidam, qui corpori humano inhæret, desinat ipsi existere, illum tunc solutum esse Medici dicunt. Morbus itaque solutus supponit caussam morbi inefficacem redditam respectu corporis ægri. Unde

§. ί.

Τῆς ἐνυπάρξεως νοσήματός τινος τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι προσφυέντος ἀναιρεθείσης, λυθῆναι τοῦτο τὸ νόσημα παρ' ἰατροῖς λέγεται. Τὸ λυθὲν τοιγαροῦν νόσημα μηκέτι ἐνεργοῦσαν τῷ νοσοῦντι σώματι τὴν τοῦ νοσήματος ὑπο-

(*b*) Recensuit hoc experientiss. D. D. LVDOLFF in Diss. inaug. de *Impedimentis circa solutionem febrium*, &c. Hal. 1758.

τίθησιν αἰτίαν, διὸ λυθέντων τῶν πυρετῶν οὐκέτι ἐνεργεῖ ἡ σηπεδονώδης ὕλη τῷ κάμνοντι. Ὅπουγε ἡ ἐμπεριεχομένη τῷ σώματι αὕτη ὕλη ἢ ἐντὸς αὐτοῦ μένει, ἢ οὔ: εἰ μὲν τὸ δεύτερον, ἐκκέκριται ἤδη τοῦ σώματος· εἰ δὲ τὸ πρῶτον, οὕτω μετατραπήσεται ὡς μηκέτι ᾖ σηπεδονώδης, ἢ ἡ τοῦ πρότερον πάσχοντος ὑποκειμένου κατάστασις οὕτω μεταβληθήσεται, ὡς οὐδ' ὑγιεία ἔτι οὐδεμὴν νόσημα κατ' αὐτοῦ λέγεσθαι δύναιτο. Σαφεῖς ἐντεῦθεν οἱ τρόποι καθ' οὓς ἡ τῶν κακοηθῶν πυρετῶν λύσις γίνεται.

§. ια΄.

Ἐπεὶ ἡ ὑγιεινὴ κατάστασις εὔκρατα οὐμὴν δὲ σεσηπότα ἀπαιτεῖ τὰ ὑγρὰ, ἐπεὶ αὖθις κατὰ τοῦ νεκροῦ σώματος οὐδὲν λέγεται νόσημα. καὶ τελευταῖον τὸ εἰς ἕτερον τελευτῆσαν νόσημα μεταβληθεῖσαν ὑποτίθησι τὴν αἰτίαν (κατὰ τὰς παθολογικὰς ἀρχὰς), ἀνάγκη ἵνα ἡ τοῦ κακοήθους πυρετοῦ ἢ εἰς ὑγιείαν, ἡ ἑτέραν νόσον, ἢ θάνατον μετατροπὴ (§. ϛ΄.) ἀληθὴς ᾖ λύσις (§. ἀνωτ.). Ἡ ὑγιεία τὴν ἄκραν τοῦ ἀν-

de febres malignæ ſolutæ requirunt, ut putrida materia effectus ſuos in ægrotantem exſerere non poſſit. Quo in caſu iſta materia, in corpore incluſa, vel intra illud adhuc manet, vel non: ſi poſterius, eliminari debet e corpore; ſi prius, ita mutata eſſe oportet, ut deſinat eſſe putrida, vel ſtatus ſubiecti antea ægrotantis ita mutetur, ut de eo nec ſanitas, nec morbus ulterius prædicari posſit. Patent exinde omnes modi, quibus ſolutio febrium malignarum contingere poteſt.

§. XI.

Quum ſtatus ſanitatis fluida blanda, non putrefacta, requirit; quum corpori mortuo nullus competere poteſt morbus; tandemque morbus per alium determinatus huius cauſſam mutatam ſupponit (per princip. patholog.); neceſſe eſt, ut febris maligna mutata in ſanitatem, aut alium morbum, aut mortem (§. VI), vere ſit ſoluta (§. antec.). Sanitas ſummam corporis humani

conſtituit perfectionem, eaque eo maior, eo præſtantior eſt, quo plures functiones conſpirant cum ultimo illo fine naturæ, qui nullus alius eſt, quam vitæ corporis conſervatio; quapropter ſolutio febrium malignarum erit optima, quæ fit per redeuntem ſanitatem, peior, quæ contingit per alium morbum, omnium peſſima, quæ morte abſolvitur.

§. XII.

Ex pathologicis conſtat, febrium malignarum ſolutionem vel ſucceſſive, vel certo die quaſi in inſtanti, adeoque vel per lyſin, vel per criſin fieri. Sed lyſis & criſis evenit modo per eccriſin, ſive excretionem materiæ febrilis, modo per metaſtaſin, ſive translationem eiusdem ad certa corporis loca: Qua de cauſſa febres malignæ modo per eccriſin, modo per metaſtaſin ſolvuntur (§. X.).

§. XIII.

Solutiones febrium malignarum fiunt modo per eccriſin, modo per meta-

θρωπίνου σώματος συνίστησιν ἐντελέχειαν, αὕτη δὲ τοσούτῳ μείζων τοσούτῳ τε βελτίων, ὅσῳ πλείους ἐνέργειαι τῷ σκοπιμωτάτῳ ἐκείνῳ τῆς φύσεως τέλει συμπνέουσιν, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ ἡ τῆς τοῦ σώματος ζωῆς συντήρησις. Ὅθεν ἡ τῶν κακοηθῶν πυρετῶν διὰ τῆς ἀναλήψεως τῆς ὑγιείας λύσις, καλλίστη, χείρων ἡ εἰς ἄλλό τι νόσημα, πασῶν κακίστη ἡ εἰς θάνατον τελευτῶσα.

§. ιβ'.

Ἐκ τῶν παθολογικῶν πρόδηλον, τὴν τῶν κακοηθῶν πυρετῶν λύσιν ἢ κατὰ μικρὸν, ἢ ὡρισμένῃ τινὶ ἡμέρᾳ οἷον ἀθρόως γίνεσθαι, καὶ δὴ ἢ κατὰ λύσιν ἢ κατὰ κρίσιν. Ἀλλ' ἥ τε λύσις καὶ κρίσις, νῦν μὲν ἐκκρίσει, ἤτοι ἐκκενώσει τῆς τοῦ πυρετοῦ ὕλης, νῦν δὲ μεταστάσει, ἤτοι μετακινήσει τῆς αὐτῆς εἴς τινας ὡρισμένους τόπους τοῦ σώματος ἀποτελεῖται. Οἱ κακοήθεις ἄρα πυρετοὶ, ὁτὲ μὲν κατ' ἔκκρισιν, ὁτὲ δὲ κατὰ μετάστασιν λύονται (§. ί.)

§. ιγ'.

Αἱ λύσεις τῶν κακοηθῶν πυρετῶν ἢ κατ' ἔκκρισιν γίνονται, ἢ κατὰ μετά-

ςασιν (§. ἀνωτ.), ἀλλ' ἡ μετάςασις μετακίνησιν τῆς τȣ̃ πυρετȣ̃ ὕλης ἐις ὡρισμένȣς ὑποτίθησι τόπȣς, ὡς ἀνωτ. ἔιρηται, ὅθεν νόσημα, (κατά τάς παθολογ. ἀρχάς), ὅπερ ȣ̓κ ἀνήκει τῇ καλλίςῃ λύσει τῶν κακοηθῶν πυρετῶν (§. χ.). Ἅπασαι ἄρα αἱ τῶν ὀξέων ἅμα ϰ̀ κακοηθῶν νοσημάτων λύσεις αἱ μᾶλλον σωτήριοι κατ' ἐκκρίσεις ὀφείλȣσι γίνεσθαι. Ἐπεί δὲ τȣ̓λάχιςον τȣ̃ σηπεδονώδȣς μόριον νέαν ἀνεγείρει σῆψιν φυράματί τινι ȣ̓́πω ταύτῃ συμπεφυρμένῳ, ἅυτη δὲ ȣ̓δὲν συμβάλλει πρὸς τὴν σωτήριον λύσιν (§. ια'.)· Ἄρα ἡ τὴν καλλίςην τῶν κακοηθῶν πυρετῶν λύσιν ἀποτελȣ̃σα ἔκκρισις, ȣ̓́τω παρεσκευᾶσθαι ὀφείλει, ὡς ἀν ἅπαν ἐκκενωθῇ τὸ σηπεδονῶδες· ἡ αὐτή ἄρα ἐντελὴς ἔςαι (κατὰ τὰς παθολογ. ἀρχάς).

metaſtaſin (§. ant.); ſed metaſtaſis ſupponit translationem materiæ febrilis ad certa corporis loca (§. citat); hinc morbum (per princ. patholog.), qui ad optimam ſolutionem febrium malignarum non pertinet (§. X). Quare omnes ſolutiones morborum acutorum malignorum maxime ſalutares per eccriſes fieri debent. Quoniam autem minima particula putridi novam ſuſcitat putredinem in maſſa ab eadem adhuc libera, eaque non requiritur ad ſolutionem maxime ſalutarem (§. XI.); eccriſis, determinans optimam febrium malignarum ſolutionem, ita comparata eſſe debet, ut omne putridum exterminetur; eandem itaque perfectam eſſe oportet (per princip. pathol.).

§. ιδ'.

Ὅσῳ τάχιον ἡ ὑγιεία ἐπάνεισι, τοσȣ́τῳ βέλτιον· ὅθεν ἡ ἔκκρισις ἐκείνη (§. ἀνωτ.) τοσȣ́τῳ ἔςαι βελτίων, ὅσῳ τάχιόν δι' αὐτῆς ἀνακαλεῖται ἡ ὑγιεία. Ἐπεὶ ἐν τῇ ἐκκρίσει ἐκκένωσις τῆς τȣ̃

§. XIV.

Quo citius ſanitas redit, eo melius erit; hinc eccriſis illa (§. antec.) eo melior erit, quo citius per eandem ſanitas impetratur. Quum ad eccriſin requiratur excretio materiæ fe-

febrilis (§. XII); excretiones vero in corpore humano differant ita, ut modo copiosius, modo parcius eliminetur fluidum; opus est ut eccrisis magis salutaris fiat per illam excretionem, quæ fluidum putredine infectum copiosissime e corpore educit. Verum excretiones supponunt translationem fluidorum excernendorum ad loca excretoria; hinc, quum fluida, per eccrisin e corpore eliminanda, in febribus malignis putrida sint (§. VIII), fieri potest, ut noxii effectus putridæ materiæ in eiusmodi locis producantur. Quare si eccrisis maxime salutarem febrium malignarum solutionem producere debet, non solum copiosæ excretiones, sed & minimo periculo stipatæ fiant, necesse est.

§. XV.

Copiosæ sanguinis excretiones magno fiunt cum vitæ periculo (per princ. patholog.). Hinc eccrises maxime salutares in febribus malignis per hæmorrhagias fieri nequeunt (§. antec.);

πυρετοῦ ἀπαιτεῖται ὕλης· (§. ιβ΄.); αἱ ἐκκρίσεις δὲ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι διαφέρουσιν, ὅια δὴ πλεῖον ἢ ἔλαττον τῷ πλήθει ἐκκρίνουσαι τὸ ὑγρόν. ἀνάγκη, ἵνα μᾶλλον ἡ σωτήριος ἔκκρισις ἡ τὸ τῇ σήψει συμπεφυρμένον ὑγρὸν δαψιλέστερον ἐκκενοῦσα τοῦ σώματος. Ἀλλ' αἱ ἐκκρίσεις ὑποτιθέασι μετακίνησιν τῶν ἐκκριθησομένων ὑγρῶν εἰς τοὺς ἐκκρίνοντας τόπους. ἐπεὶ δ' οὖν τά κατ' ἔκκρισιν ἐκκενωθησόμενα τοῦ σώματος ὑγρὰ ἐν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς σηπεδονώδη ὑπάρχει (§. η΄.), ἐνδέχεται ἵνα ἡ σηπεδονώδης αὕτη ὕλη βλάβην ἐμποιήσῃ τοῖς τοιούτοις τόποις. Ὅθεν ἡ τὴν σωτήριον τῶν κακοηθῶν πυρετῶν λύσιν ἀποτελέσουσα ἔκκρισις οὐ μόνον δαψιλὴς εἶναι ὀφείλει, ἀλλὰ δὴ καὶ ἀκίνδυνος.

§. ιε΄.

Αἱ λαῦροι τοῦ αἵματος ἐκχύσεις λίαν εἰσὶν ἐπικίνδυνοι (κατὰ τὰς παθολογ. ἀρχάς). διὸ σωτηρίους διὰ τῶν αἱμοῤῥαγιῶν εκκρίσεις ἐν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς γενέσθαι ἀδύνατον

(§. ἀνωτ.) ἀλλὰ τὰ ἐκκριθησόμενα ὑγρά ἐστιν ἢ αἷμα, ἢ διακεκριμμένα ἤδη ὑγρά· ὅθεν μᾶλλον σωτήριος ἔκκρισις ἔσται ἐν τοῖς ὀξέσι καὶ κακοήθεσι πυρετοῖς ἡ διὰ τῶν διακεκριμένων ὑγρῶν συμβαίνουσα. Ἐπεὶ διὰ τῆς περιφερικῆς ἐκκρίσεως διακεκριμένον ἤδη ὑγρὸν ἐκκρίνεται: ἐπεὶ αὖθις ἁπασῶν τῶν ἄλλων ἐκκρίσεων τῶν τοῦ αἵματος κεχωρισμένων ὑγρῶν αὕτη ὑπάρχει δαψιλεστάτη, κἄπειτα διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ δέρματος σμικρὸν τούτῳ ἡ σηπεδονώδης ὕλη ἐπαπειλεῖ κίνδυνον, ἀνάγκη ἵνα ἡ ἔκκρισις αὕτη ἐν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς τὴν ἐς τὰ μάλιστα σωτήριον ἀποτελῇ ἔκκρισιν.

§. ις΄.

Οἱ κακοήθεις πυρετοὶ κάλλιστα κατ' ἔκκρισιν τοῦ σηπεδονώδους διὰ τοῦ ἐκτὸς δέρματος λύονται (§. ἀνώτ.). Ὅθεν ἕπεται, ὅτι τὰ κωλύοντα ταύτην αἴτια, ἢ ἐς τὸ παντελὲς ὑποπιέζοντα, αἴτια ὁμοῦ ὦσι τῇ καλλίστῃ λύσει ἐναντιούμενα. Ὅσῳ πλείω ἄρα, ὅσῳ τε μείζω καὶ ὅσῳ ἰσχυρότερα ἢ ἐξ αἰτίας τοῦ κάμνοντος, ἢ τῶν παρεστώτων, ἢ ἐξ ἰδιοσυγκρασίας τοῦ ἀσθενοῦντος συ-

antec.); ſed fluida excernenda ſunt vel ſanguis, vel fluida ſecreta: unde eccriſis maxime ſalutaris in morbis acutis malignis contingere debet per fluida ſecreta. Quoniam ergo per periphericam excretionem fluidum ſecretum excernitur; quoniam inter omnes excretiones fluidorum a ſanguine ſeparatorum copioſiſſima eſt; tandemque ob ſtructuram cutis huic minimum periculum a materia putrida infertur: neceſſe eſt, ut excretio illa eccriſin maxime ſalutarem in febribus malignis conſtituat.

§. XVI.

Febres malignæ omnium optime ſolvuntur per excretionem putridi, factam in cute exteriore (§. ant.). Inde iam prono fluit alveo, quod cauſſæ, quæ eandem impediunt, aut plane ſufflaminant, cauſſæ ſimul ſint, quæ optimæ ſolutioni adverſantur. Quo plures itaque, quo maiores, quo validiores cauſſæ, vel ex culpa ægri, aut adſtantium, vel ex individuali

corporis ægri conſtitutione concurrunt, eo peior eſſe debet ſolutio febrium malignarum.

§. XVII.

Spasmus periphericus intercipit tranſpirationem; ille adeoque, & omne id, quod eundem determinat, cauſſa eſſe poterit peſſimi febrium malignarum eventus. Hinc abundantia ſanguinis, præſens vel in toto corpore, vel in locis quibusdam interioribus, inflammationes aliique tumores, orgasmi, depletiones vaſorum, acrimonia ſeri, ſudationes nimiæ, aër frigidus, animi pathemata, idem efficere debebunt. Huius cenſus quoque ſunt vaſa obſtructa, rigida, debilia, aër humidus, a quibus ſe- & excretiones naturales modo impediuntur, modo prorſus ſupprimuntur, id docente Pathologia. Non poterit igitur dubitari, quin hæc omnia maxime ſalutari febrium malignarum ſolutioni admodum noceant. (§. anteced.) (*d*)

νέρχονται ἄιτια, τοσᾶτῳ χείρων ἡ τῶν κακοηθῶν πυρετῶν ἔςαι λύσις.

§. ιζ΄.

Ὁ περιφερικὸς σπασμὸς ἐπίσχει τὴν διαπνοὴν αὐτός τε τοιγαρᾶν κ) πᾶν ὅ, τι αὐτὸν προςδιορίζει, ἄιτιόν ἔςαι τῆς χείρονος τῶν κακοηθῶν πυρετῶν ἀποβάσεως. Διὸ ἡ ὑπερβάλλεσα τᾶ ἅιματος περίσσευσις ἢ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι ἢ ἔντισιν ἐνδοτέροις τόποις παρᾶσα, ἁι φλεγμονάι τε κ) ὁι ἄλλοι ὄγκοι, ὁι ὀργασμὸι, ἁι κενεαγγεῖαι, ἡ τᾶ ὀῤῥᾶ δριμύτης, ὁι πολλοὶ ἱδρῶτες, ὁ ψυχρὸς ἀὴρ κ) τά τῆς ψυχῆς παθήματα τ᾽ αὐτὸ ἀποτελέσᾳσιν, ὃις συναριθμεῖται κ) τὰ ἐμπεφραγμένα, σκληράτε κ) ἀδύνατα ἀγγεῖα, κ) ὁ νότιος ἀὴρ, ὑφ᾽ ὧν ἁι φυσικαὶ ἐκκρίσεις ποτὲ μὲν ἀπέιργονται ἐσθ᾽ ὅτε δὲ ἐς τὸ παντελὲς ἐπίσχονται, διδασκάσης τᾶτο τῆς παθολογικῆς. Ὅτι ἄρα πάντα ταῦτα τὴν σωτήριον τῶν κακοηθῶν πυρετῶν λίαν βλάπτᾳσι λύσιν, ἀναμφίβολον (§. ἀνωτ.).

§. XVIII.

(*d*) Uberius iam hæc tradidit Dn. D. LVDOLFF l. c.

§. ιή.

Τῶν κακοήθων πυρετῶν αἰτία ἐστὶ τὸ ἐν τοῖς χυμοῖς σηπεδονῶδες (§. ή.). Ἐπεὶ οὖν τὸ σηπεδονῶδες ἐκεῖνο παντὶ φυράματι κἂν μέγα τοῦτο ᾖ κἂν μή, προσφύεσθαι δύναται, ἕπεται τὸν κακοήθη πυρετὸν φύεσθαι σώματί τινι, ἐν ᾧ τὸ ποσὸν τοῦ αἵματος μεῖζον ἢ ἡ ὑγιεινὴ εἰσπράττει κατάστασις, ἢ τοι ὅπου γε ἡ πληθώρα χώραν ἐπέχει· ἀλλὰ τηνικαῦτα σύνθετός τις ἐκ συνόχου, ἤτοι συνεχοῦς μὴ διαλείποντος καὶ συνεχοῦς ὀξέος γεννᾶται πυρετός· ἀνάγκη ἄρα σηπεδονώδη σύνοχον προσδιορισθῆναι.

§. ιθ'.

Ἑκάστῳ πυρετῷ συμφορήσεις τοῦ αἵματος πρὸς τὰ τοῦ ἐγκεφάλου ἀγγεῖα συμπίπτειν, κἀκείνας τε μεγίστας γίνεσθαι ἐπειδὰν ἄλλ᾽ ἄττα συντρέχωσι τὰς τῶν συμφορήσεων τούτων αἰτίας ἐπαύξοντα, σαφῶς ἀποδέδεικται. Ἐπεὶ οὖν ὁ ὀξὺς πυρετὸς ἐπικείμενον τῷ

§. XVIII.

Febres malignæ pro ſua cauſſa putridum, quod humoribus inhæret, agnoſcunt (§. VIII.). Quum putridum illud in qualibet maſſa ſuboriri poſſit, ſive illa magna fuerit, ſive non: inde iam ſequitur, febrem malignam in corpore naſci poſſe, in quo maior ſanguinis quantitas adeſt, quam ad ſtatum ſanitatis requiritur, ſive ubi plethora obtinet. Sed tum oritur febris complicata, ex febre continente, ſive continua non remittente, & febre continua acuta. (*e*). In caſu itaque propoſito ſynochus putrida determinetur neceſſe eſt.

§. XIX.

Cuilibet febri congeſtiones verſus vaſa encephali competere, illasque graviſſimas fieri, quando alia concurrunt, quæ cauſſas harum congeſtionum adaugent, demonſtratum eſt (*f*). Quum febris acuta ſupponat eminens periculum vitæ ægri inde pro-

(*e*) conf. Excell. D. D. NIETZKI l. c.

(*f*) id. l. c.

productum (§. I); hoc vero ſine graviori organorum vitalium afflictione cogitari nequeat; quum porro actiones cerebri & cerebelli ad vitales pertineant (per princip. phyſiolog.); neceſſe eſt, ut febris acuta cerebrum & cerebellum non mediocriter affligat. Hinc, præceptrice Pathologia, naſcuntur congeſtiones verſus vaſa encephali, unde febris acuta gravioribus congeſtionibus verſus caput ſtipata eſſe debet, quam febris in genere. Putridi effectus in vaſa, eſt arroſio, hinc ſpecies debilitatis oritur. Sed vaſa debilia pertinent ad cauſſas congeſtionum. Quare putridum congeſtiones efficere valet. Quum cauſſa morbi cuiusdam in illa præcipue loca agat, quæ iam affecta ſunt: putridum ergo, quo nunquam caret febris maligna, in vaſa encephali potiſſimum agere debebit. Unde colligitur, febres acutas, non deſtitutas putrida materia, qua humores ſcatent, inter omnes febres pra-

νοσοῦντι ὑποτίθησι κίνδυνον (§. α΄.), τοῦτο δὲ ἄνευ μεγίστης τῶν ζωτικῶν ὀργάνων κακώσεως ἐννοεῖσθαι οὐ δύναται, Ἐπεὶ αὖθις αἱ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς παρεγκεφαλίδος ἐνέργειαι ταῖς ζωτικαῖς ἀνήκουσι (κατὰ τὰς Φυσιολογ. ἀρχάς), ἀνάγκη τόν τε ἐγκέφαλον καὶ τὴν παρεγκεφαλίδα οὐ μετρίως τῷ ὀξεῖ κακοῦσθαι πυρετῷ. Ὅθεν, διδασκούσης τῆς παθολογικῆς, αἵματος συμφορήσεις πρὸς τὰ τοῦ ἐγκεφάλου ἀγγεῖα γίνονται, ἐξ ὧν μείζοσι πρὸς τὴν κεφαλὴν συμφορήσεσιν ὁ ὀξύς, ἢ ὁ ἐν γένει σύνεστι πυρετός. Ἡ τοῦ σηπεδονώδους ἐν τοῖς ἀγγείοις ἐνέργεια ἡ τούτων ἐστι διάβρωσις, ἐξ ἧς εἶδός τι ἀδυναμίας φύεται. Ἀλλ᾽ ἡ τῶν ἀγγείων ἀδυναμία ταῖς τῶν συμφορήσεων αἰτίαις συγκαταλέγεται. Τὸ σηπεδονῶδες ἄρα συμφορήσεις ἀποτελέσαι δύναται. Ἐπεὶ τὸ νοσήματός τινος αἴτιον ἐν τοῖς ἤδη πεπονθόσιν ἐνεργεῖ τόποις: τὸ σηπεδονῶδες ἄρα τῷ κακοήθει πυρετῷ ἀεὶ συνημμένον ἐν τοῖς τοῦ ἐγκεφάλου μάλιστα ἐνεργήσει ἀγγείοις. Ἐντεῦθεν συνάγεται τοὺς μετὰ σηπεδονώδους

ὀξεῖς πυρετοὺς πάντων μάλιστα τὰς μεγίστας πρὸς τὴν κεφαλὴν ἀποτελεῖν συμφορήσεις. Τοῦθ' ὅπερ ἐπὶ πάντων τῶν κακοηθῶν πυρετῶν ἀληθεύσεται (§. §. ζ'. καὶ η'.).

§. κ'.

Ἐπεὶ τὸ τοῦ αἵματος ἐν γένει ποσὸν οὐδὲν κωλύει ἵνα μὴ κακοήθης γένηται πυρετός (§. ιη'.): δυνατὸν ἵνα καὶ οἱ ταῖς τοῦ αἵματος πρὸς ἄλλα τινὰ σπλάγχνα συμφορήσεσιν ὑποκείμενοι τοῦτον συλλάβωσιν. Ἀλλά γε τὸ σηπεδονῶδες ἐπαύξει τὰς συμφορήσεις (§. ἀνωτ.). Ὅτι ἄρα ἐν τούτοις μέγισται γίγνονται συμφορήσεις πρόδηλον.

§. κα'.

Πείθουσιν οἱ παθολογοῦντες τὴν τῆς φλεγμονῆς ἕδραν εἶναι ἢ ἐνταῖς περὶ τὰ πέρατα τῶν ἀρτηριῶν ὑμενώδεσιν εὐρυχωρίαις, ἢ ἐν τοῖς αἱματικοῖς, ἢ ἐν τοῖς ὀῤῥώδο λυμφατικοῖς ἀρτηριώδεσιν ἀγγείοις. Διὸ ὑποτίθεται μετάβασις, τοῦ αἵματος, ἢ ἐν ταῖς ὑμενώδεσιν εὐρυχωρίαις, ἢ τοῖς ἀρτηριώδεσιν ἀγγείοις τῶν αἱματικῶν σμικροτέροις,

praviſſimas producere congeſtiones verſus caput. Id quod iam valebit de febribus malignis (§§. VII & VIII.).

§. XX.

Quum ſanguinis quantitas in genere non impediat, quo minus febris maligna ſuboriatur (§. XVIII.): fieri etiam poreſt, ut illam quoque eiusmodi ſubiecta concipiant, quæ congeſtionibus verſus alia viſcera obnoxia ſunt. Sed putridum adauget congeſtiones (§. antec.). Quod itaque in hoc caſu acerbiores, immo acerbiſſimæ fiant congeſtiones, luculentiſſime conſtat.

§. XXI.

Evincunt Pathologi, inflammationis ſedem eſſe modo in tela cellulosa, modo in vaſis ſanguiferis arterioſis, modo in vaſis ſeroſis lymphaticis arterioſis. Hinc requiritur ſanguinis tranſitus vel in telam celluloſam, vel in vaſa arterioſa ſanguiferis minora, vel obſtructio vaſorum ſanguiferorum arterioſorum, cum impe-

tu sanguinis a tergo urgentis versus locum obstructum connexa. Fluidum vero rarefactum facile transit in vasa minora; debilitat vasa sanguifera arteriosa; deponit particulas terrestres, simulque, putrido accedente, irritat (per princip. patholog.). Sed febris maligna supponit putridum & rarefactam massam humorum (§. VIII.). Ad febrem itaque malignam accedere potest inflammatio, quod etiam satis superque per experientiam constat.

§. XXII.

Quando in parte inflammata partes solidæ quoque in putredinem ruunt, tum inflammatio soluitur per sphacelum, & æger fatis cedere debet, prouti id docent Pathologi. Quum corpora putrescentia cum aliis adhuc a putrefactione liberis suam putredinem communicent, idque eo magis, quo diutius duraverit materiæ putridæ contactus cum parte putredinem initura: inflammatio, quæ febri

ἡ ἔμφραξις τῶν αἱματικῶν ἀρτηριωδῶν ἀγγείων σὺν ὁρμῇ τȣ̃ αἵματος βιαίως κατόπιϑεν φερομένȣ πρὸς τὸν ἐμπεφραγμένον τόπον. Τὸ ἀραιωϑὲν δὲ ὑγρὸν ῥαδίως μεταβαίνει εἰς τὰ μικρὰ ἀγγεῖα, ἀδυνατοῖ τὰ ἀρτηριώδη ἀγγεῖα, ἀποτίϑησί τε τὰ γεώδη μόρια ϰἀ ἅμα σηπεδόνος προσπεσȣ́σης, ἐρεϑίζει (κατὰ τὰς παϑολογ. ἀρχάς). Ἀλλ᾽ ὁ κακοήϑης πυρετὸς ὑποτίϑησι σηπεδονῶδες ϰἀ ἠραιωμένȣς χυμȣ̀ς (§. η΄.). Τῷ κακοήϑει ἄρα πυρετῷ συμπεσεῖν δύναται φλεγμονὴ, ὃ δὴ ϰἀ ἀπὸ τῆς πείρας καταμαϑεῖν ἕξεσι.

§. κβ΄.

Ἐπειδὰν ἔν τινι μορίῳ φλεγμήναντι ϰἀ τὰ στερεὰ μόρια εἰς σῆψιν καταλισϑήσωσιν, ἡ φλεγμονὴ τηνικαῦτα διὰ σφακελισμȣ̃ λύεται, ϰἀ ὁ κάμνων ἀπόλλυται, ὡς παϑολογȣ̃ντες διδάσκȣσιν. Ἐπεὶ ȣ̃ν τὰ σηπόμενα σώματα ἑτέροις ȣ̓́πω σεσηπόσι τῆς ἰδίας μεταδίδωσι σήψεως. ϰἀ γε τοσȣ́τῳ μᾶλλον ὅσῳ χρονιώτερον ἡ τῆς σηπεδονώδȣς ὕλης διαμένει ἐπαφὴ τῷ τῆς σήψεως μεταληψομένῳ μορίῳ, ἡ ἄρα τῷ

κακοήθει πυρετῷ ἐπισυμβαίνουσα φλεγμονὴ διὰ θανάτου λυθήσεται.

febri malignæ ſupervenit, non niſi per mortem ſolvi poterit.

§. κγ΄.

Ἀι τοῦ ἅιματος συμφορήσεις ἀποτελοῦσι περιφερικὸν σπασμὸν, φλεγμονὰς, καὶ ἀδυναμίαν. Ὁ περιφερικὸς δὲ σπασμὸς καὶ ἡ ὑπερβάλλουσα ἀδυναμία ταῖς αἰτίαις συγκαταλέγονται ἐξ ὧν ἕτεραι συμφορήσεις πρὸς τοὺς κεκακωμένους τόπους συμβαίνουσι, διὸ τὰς προτέρας αὐξηθῆναι δεήσει. Θὲς δὴ νῦν τὸ §§. ιή. καὶ ιθ΄. μνημονευθὲν ἐμπεσεῖν νόσημα, καὶ ὁμολογήσεις τὸν κακοήθη πυρετὸν διὰ θανάτου κριθήσεσθαι (§§. ιζ΄. καὶ κβ΄.).

§. XXIII.

Congeſtiones determinant ſpasmum periphericum, inflammationes, debilitatem. Spasmus periphericus, debilitas nimia, ad cauſſas pertinent, unde novae congeſtiones verſus loca afflicta contingunt; hinc priores adaugeantur oportebit. Pone nunc, caſum §§. XVIII. & XIX. ſubortum eſſe, & concedere debebis, febrem malignam, ſibi relictam, per mortem iudicatum iri (§§. XVII. & XXII.).

§. κδ΄.

Ἐπεὶ αἱ συμφορήσεις οὐ μόνον πρὸς τὸ τῆς ἀδυναμίας τε καὶ τοῦ περιφερικοῦ σπασμοῦ συντείνουσιν ἄιτιον, ἀλλὰ δὴ καὶ ἀπὸ τούτων παράγονται· ῥαδίως γινώσκεται, τοῦθ᾽ ὅπερ περὶ τῶν συμφορήσεων τῶν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς προσημμένων §. ἀνωτ. εἴρηται, συμφωνεῖν ὡσαύτως τῇ τε ὑπαρβαλλούσῃ ἀδυναμίᾳ καὶ τῷ περιφερικῷ σπασμῷ καθ᾽ ὅσον τῷ κακοήθει πυρετῷ συμβαίνουσιν.

§. XXIV.

Quum congeſtiones non ſolum ad cauſſas debilitatis & ſpasmi peripherici pertineant, ſed etiam ab iisdem producantur: facile cognoſcitur, id, quod de congeſtionibus, febri malignæ ſeſe adiungentibus, §. anteced. dictum eſt, reſpondere etiam nimiæ debilitati & ſpasmo peripherico, quatenus accedentibus ad febres malignas. Ergo hæmorrha-

giæ efferæ lethalem ſolutionem harum febrium determinare valent.

§. XXV.

Plethora corpus debilitat, congeſtiones ſanguinis efficit, ſpasmum periphericum determinat, inflammationes producit, ſi inprimis commota fuerit (per princip. patholog.). Febres continentes pro ſua cauſſa habent plethoram commotam, de cuius effectibus concurrentibus ad febrem malignam demonſtratum eſt, illos lethiferos fieri poſſe (§. XXII.). Hinc in caſu ad §. XVIII. propoſito, febricitantis vita maximo ſubiacebit diſcrimini.

§. XXVI.

Plethoram, graviores congeſtiones, inflammationes viſcerum, febribus malignis advenientes, funeſtus morbi eventus excipere ſolet (§§. XXII. XXIII. & XXV.). Ne itaque idem eveniat, opus eſt, ut therapeuta accerſitus ad eiusmodi ægrum, talia remedia adhibeat, quibus tantum periculum diſcutiatur. Verum enim vero

Λαῦρϩι ἄρα αἱμοῤῥαγίαι ὀλέθριον τῶν πυρετῶν τέτων λύσιν ἀποτελέσαι δύνανται.

§. κέ.

Ἡ πληθώρα ἀδυναμίαν ἐμποιεῖ τῷ σώματι, συμφορήσεις τῦ αἵματος ἀπεργάζεται, σπασμόν τε περιφερικὸν προσδιορίζει, ϗ φλεγμονὰς ἀποτελεῖ, μάλιςα δὲ ἣν ὀργᾷ (κατα τὰς παθολογ. ἀρχάς). Ἄιτιον δὲ τῶν συνόχων ἡ ὀργῶσα ἐςι πληθώρα, ἧς τὰ ἀποτελέσματα τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς συμπίπτοντα ὀλέθρια γίνεσθαι, ἀποδέδεικται (§. κβ′.). Διὸ κατὰ τὴν §. ιη′. ὑπόθεσιν, διπυρέττοντες μεγίςῳ κινδύνῳ ὑπόκεινται.

§. κϛ′.

Τὴν πληθώραν, τὰς μεγάλας τε τῦ αἵματος συμφορήσεις ϗ τὰς τῶν σπλάγχνων φλεγμονὰς τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς συμβαινέσας ὀλέθριος τῦ νοσήματος ἀπόβασις προσδέχεσθαι ἔιωθε (§. κβ′. κγ′. ϗ κέ.). Ἵνα τοίνυν μὴ τῦτο γένηται ὁ τοιῦτόν τινα ἀθενῦντα θεραπεύσων τοιαῦτα ὀφείλει παραλαβεῖν βοηθήματα, δις ὁ τοσῦτος

ἀποκρέεται κίνδυνος. Ουμὴν ἀλλ' ὁ κακοήθης πυρετὸς προσγίνεσθαι δύναται ἄνευ πληθώρας, ἄνευ τε δεινῶν τινων πρὸς τὰ σπλάγχνα συμφορήσεων, καὶ ἄνευ φλεγμονῶν. Ὅθεν ἕπεται οὐκ ἀεὶ ἀναγκαῖον εἶναι, ἵνα ὁ τοὺς τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς προσπαλαίοντας θεραπεύσων τούτοις τοῖς βοηθήμασι χρήσηται καὶ μάλιστα τοῖς ἡρωϊκοῖς, ἃ τῷ ἤδη περιγραφέντι πάθει προσήκουσι.

§. κζ'.

Περὶ μὲν οὖν τῆς φύσεως τῶν κακοηθῶν πυρετῶν τοσαῦτα ἔδει προδιορίσασθαι ὡς τὸ παρὸν ἀπήτει ἐπιχείρημα. Πριν δὲ ἀπὸ τῶν μέχρι τοῦδε προληφθεισῶν ἀρχῶν ἀποφηναίμην τὴν φλεβοτομίαν ἐν τοῖς ὀξέσιν ἅμα καὶ κακοήθεσι πυρετοῖς οὐκ ἀεὶ ἀναγκαίαν εἶναι, διὰ βραχέων ὡς οἷόν τε ὁριστέον οἶμαι, τί ποτ' ἂν εἴη ἀναγκαῖον βοήθημα, τίνα τε βοηθήματα ἢ φάρμακα ἐν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς ἀναγκαῖα λεκτέα; τηνικαῦτα γὰρ ἐναργὲς ἔσται, τὴν ἀποδειχθησομένην πρότασιν ἐς τὰ μάλιστα τῇ ἀληθείᾳ ξυνᾴδειν. Τὸ σκοπιμώτατον τῆς θεραπείας τέλος

vero febris maligna oriri poteſt ſine plethora, ſine gravioribus quibusdam congeſtionibus ad viſcera, tandemque ſine inflammationibus. Quare iam ſequitur, non ſemper neceſſarium eſſe, ut therapeuta ad ſanandos ægrotantes ex febribus malignis iſta remedia adhibeat, atque inprimis heroica, quæ nunc deſcripto malo tollendo conveniunt.

§. XXVII.

Atque hæc ſunt, quæ de natura febrium malignarum præmittenda eſſe poſtulabat decens argumenti præſentis tractatio. Antequam vero ex principiis hactenus adhibitis evictum faciam, venæ ſectionem in febribus acutis malignis non ſemper eſſe neceſſariam, breviſſimis adhuc indicandum eſſe reor, quid per remedium quoddam neceſſarium intelligi debeat? & qualia remedia aut medicamenta in febribus malignis neceſſaria dicenda ſint? Tum enim clarius apparebit, propoſitionem iam iam demonſtrandam cum veritate

quam maxime convenire. Ultimus therapiæ finis eſt ſublatio, aut ſaltem imminutio morbi. Hinc remedium aut medicamentum utile vocandum, quod morbum tollit, vel ſi iſte curari non poteſt, eum imminuit. Ex quibus notio quoque remedii aut medicamenti noxii patet. Neque minus inde intelligitur, remedia aut medicamenta utilia duplici modo conſiderari poſſe: vel enim ſine iſtis morbus curari, aut ſaltem imminui nequit, vel poteſt; ſi prius, erunt neceſſaria, ſi poſterius, erunt non neceſſaria. Remedium itaque neceſſarium eſt id, ſine quo ſanitas amiſſa prorſus reſtaurari non poteſt. Ex quo cognoſcitur, non omne remedium utile ſimul eſſe neceſſarium, noxium vero nunquam neceſſarium eſſe poſſe. Quilibet morbus conſiderari poteſt vel abſtracte, vel quatenus huic vel iſti ſubiecto inexiſtit. Sed docet Pathologia, fieri poſſe, ut in ſubiecto quodam determinationes nonnullæ ad morbum accedant, quæ effi-

ἐστιν, ἢ τοῦ παθήματος ἀναίρεσις, ἢ κἂν γοῦν ἡ τούτου μείωσις. Ὅθεν βοήθημα ἢ φάρμακον ὠφέλιμον ὀνομάζεται, τὸ αἶρον τὸ νόσημα, ἢ μειοῦν τοῦτο εἴγε ἀνίατον. Ἐξ ὧν καὶ τί ποτ᾽ ἐστι βλαβερὸν βοήθημα ἢ φάρμακον φαίνεται· Οὐχ ἧττον δ᾽ ἐντεῦθεν συνιδεῖν ἔξεστι τὰ ὠφέλιμα βοηθήματα ἢ φάρμακα διχῶς μάλιστα δεῖν θεωρεῖσθαι: ἢ γὰρ ἄνευ τούτων τὸ νόσημα θεραπευθῆναι δύναται, ἢ οὔ· εἰ μὲν τὸ πρῶτον, οὐκ ἀναγκαῖα ἔσονται, εἰ δὲ τὸ δεύτερον, ἀναγκαῖα. Βοήθημα τοιγαροῦν ἀναγκαῖον ἐκεῖνό ἐστιν, οὗ ἄνευ ἡ ἀπολωλυῖα ὑγιεία ἐπαναληφθῆναι οὐ δύναται. Κἀκ τούτου δῆλον, οὐ πᾶν ὠφέλιμον βοήθημα ἅμα καὶ ἀναγκαῖον εἶναι, τὸ βλαβερὸν δὲ οὐδέποτε. Ἕκαστον νόσημα ἢ ἀφῃρημένως θεωρεῖσθαι δύναται, ἢ καθότι τούτῳ ἢ ἐκείνῳ ἐνυπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ. Ἀλλ᾽ ἐνδέχεται, ὡς ἡ παθολογία διδάσκει, ἐν τινι ὑποκειμένῳ δι᾽ ἅς τινας περιστάσεις τῷ νοσήματι ἐμπιπτούσας ἵνα τὸ καθ᾽ ἑαυτὸ μὴ θανάσιμον νόσημα, θανάσιμον γένηται. Ἐναργὲς ἐκ τούτων καθίσταται, ὅτι βοήθημά τι

ἢ φάρμακον ὡς πρὸς τὸ ἀφῃρημένως θεωρούμενον νόσημα, οὐκ ἀναγκαῖον δύναται εἶναι, ὅ, γεμὴν ὡς πρὸς τό τούτῳ ἢ ἐκείνῳ τῷ ὑποκειμένῳ ἐνυπάρχον, ἐς τὰ μάλιστά, ἐστιν ἀναγκαῖον. Ἀλλ᾽ ὡς πρὸς τοῦτο λέγειν ὀφείλομεν οὐκ ἀεὶ αὐτὸ ἀναγκαῖον εἶναι.

efficiunt, ut morbus per ſe quidem non lethalis, fiat lethalis. Conſtat inde, remedium quoddam vel medicamentum, reſpectu morbi in abſtracto conſiderati, eſſe poſſe non neceſſarium, quod tamen reſpectu morbi, huic vel iſti ſubiecto inhærentis, admodum neceſſarium eſt. Sed in eo caſu dicere debemus, illud non ſemper eſſe neceſſarium.

§. κη'.

Οὐδὲν νόσημα εἰς ὑγιείαν τρέπεται, ἢ μή πρότερον ἀναιρεθέιη τὸ αὐτοῦ ἄιτιον. Ὅθεν ὁι κακοήθεις πυρετοὶ ἀφῃρημένως θεωρούμενοι τοιαῦτα εἰσπράττονται βοηθήματά τε καὶ φάρμακα, ὧν ἄνευ τὸ τοῖς χυμοῖς ἐνυπάρχον σηπεδονῶδες ἢ διορθωθῆναι ἢ τοῦ σώματος ἐκκενωθῆναι οὐ δύναται. Ἀλλ᾽ ἐνδέχεται ἵνα ἰδιοσυγκρασία, τις ἔν τινι ὑποκειμένῳ ἐπικρατοῦσα τὴν τοῦ σηπεδονώδους ἐπίσχῃ ἔκκρισιν, κἀντεῦθεν ὁι πυρετοὶ οὕτοι θανάσιμοι γένωνται. διὸ ἃ ἐκμέσου τὰ τοιαῦτα ποιοῦνται κωλύματα, ταῦτα ἀναγκαῖα ἔσονται βοηθήματα, κἂν μὴ τὸ σηπεδονῶδες συντρίβωσι. Περὶ ὧν λέγειν ὀφείλομεν

§. XXVIII.

Nullus morbus in ſanitatem transit, niſi antea eius cauſſa fuerit ſublata. Hinc febres malignæ, in abſtracto conſideratæ, non niſi eiusmodi remedia & medicamenta ſibi vindicant, ſine quibus putridum, humoribus inexiſtens, vel corrigi, vel ex corpore eliminari nequit. Sed fieri poteſt, ut in ſubiecto quodam determinatio quædam individualis obtineat, quæ putridi excretionem impedit, indeque efficitur, ut iſtæ febres lethales fiant. Quare remedia, quæ eiusmodi impedimenta e medio tollunt, neceſſaria erunt, licet putridum non infringant. Quo in caſu dicere

debemus, illa non ſemper eſſe neceſſaria (§. ant.). Nullum remedium & medicamentum noxium neceſſarium eſt (§. ant.). Hinc ſi demonſtratum fuerit, illud ſub quibusdam circumſtantiis in febribus malignis nocere, eo minus ibi neceſſarium erit. Quibus nunc præmiſſis, ad effectus venæſectionis me converto, inde demonſtraturus, illam in febribus acutis malignis non ſemper eſſe neceſſariam.

§. XXIX.

Venæ ſectio eſt operatio chirurgica, mediante qua ſanguis ex vena inciſa educitur. Hinc effectus venæſectionis in genere nullus alius eſſe poteſt, quam qui per evacuationem ſanguinis ex corpore concipitur.

§. XXX.

Effectus venæ ſectionis eſt, ut ſanguis evacuetur (§. ant.). Verum nulla evacuatio contingere poteſt, niſi ſimul imminuta evacuati quantitate in corpore humano. Hinc ſanguinis quantitas per venæ ſectionem in corpore noſtro imminuitur. Quælibet eva-

ȣ̓κ ἀεὶ ἀναγκαῖα ἐ͂ιναι (§. ἀνωτ.). Ὀυδὲν βλαβερὸν βοήθημά τε ϗ φάρμακόν ἐϛιν ἀναγκαῖον (§. ἀνωτ.). Ὅπερ ἐι ἀποδειχθείη **κατάτι** βλάπτειν ἐν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς, τοσȣ́τῳ ἦττον ἀναγκαῖον ἐν τȣ́τοις ἔϛαι· ὧν νῦν προδιοσθέντων ἐπὶ τὰ τῆς φλεβοτομίας ἐνεργήματα τρέψομαι, ἐντεῦθεν ἀποδείξων ȣ̓κ ἀεὶ ταύτην ἐν τοῖς ῥηθεῖσι πυρετοῖς ἀναγκαίαν ἐ͂ιναι.

§. κθ'.

Ἡ φλεβοτομία χειρȣργική τις ἐϛὶν ἐγχείρησις, δὶ ἧς ἆιμα ἐκ τῆς τμηθείσης φλεβὸς ἀφαιρεῖται. Ὅθεν ἡ ἐν γένει τῆς φλεβοτομίας ἐνέργεια ȣ̓δεμία ἄλλη, ἢ ἡ ἐν τῇ κενώσει τȣ͂ ἄιματος ἐκ τȣ͂ σώματος θεωρȣμένη.

§. λ'.

Τῆς φλεβοτομίας ἐνέργειά ἐϛιν ἡ τȣ͂ ἄιματος κένωσις (§. ἀνωτ.) Ἀλλὰ γὰρ ȣ̓δεμία κένωσις γίνεται, ἢν μὴ ἅμα τὸ ποσὸν τȣ͂ κεκενωμένȣ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ μειωθῇ σώματι. Διὸ ἡ ποσότης τȣ͂ ἄιματος μειȣ͂ται διὰ τῆς φλεβοτομίας ἐν τῷ ἡμετέρῳ σώματι. Πᾶ-

σα κένωσις αὖθις ὑποτίθησιν ἵνα τό ἐκκενωθησόμενον λαύρως κατασκήψῃ εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ ἡ κένωσις γίνεται, καὶ δὴ ἐπίῤῥοιαν μείζονα, ἥτις πάλιν ἐννοηθῆναι οὐ δύναται· ἣν μὴ ἡ τοῦ ἐκκενωθησομένου ποσότης ἐν ἑτέροις μειωθῇ μέρεσιν. Ὅθεν ἡ φλεβοτομία οὐ μόνον ἐν ὅλῳ τῷ σώματι, ἀλλά δὴ κἀν τούτῳ ἢ ἐκείνῳ τῷ μέρει τὴν τοῦ αἵματος μειοῖ ποσήτητα.

§. λα΄.

Ἡ πληθώρα μείζονα ὑποτίθησι τοῦ αἵματος ποσότητα ἢ εἰς τὴν ὑγιείαν ἀπαιτεῖται. ἡ πλείων αὕτη ποσότης τοῦ αἵματος ἢ ἐν ὅλῳ ἐστὶ τῷ σώματι, ἢ ἐν ἑνὶ ἢ ἑτέρῳ τοῦ αὐτοῦ μέρει· εἰ μὲν τὸ πρῶτον, γενικὴ λέγεται· εἰ δὲ τὸ δεύτερον μερική, ἤτοι συμφόρησις. Ὅθεν τῇ φλεβοτομίᾳ ἥ, τε πληθώρα καὶ αἱ συμφορήσεις αἴρονται (§. ἀνωτ.). Ἐπεὶ δὲ ὁ χρόνος ἐν ᾧ τὸ αἷμα ἀφαιρεῖται τοῦ σώματος συγκρινόμενος ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ καθ᾽ ὃν ἄλλ᾽ ἄττα βοηθήματα ἢ φάρμακα, ὡσαύτως πρὸς τὸ ταῦτα φυγαδεῦσαι ἐπιτήδεια, ἐνεργοῦσι, πολλῷ βραχύτερος: ἀνάγκη ἵνα

cuatio porro ſupponit, ut evacuandum maiore in copia ad locum deferatur, ubi evacuatio ad actum deducitur, hinc adfluxum maiorem, qui denuo concipi nequit, niſi ſimul largiri velis imminutam evacuandi quantitatem in aliis partibus. Quare venae ſectio non ſolum in toto corpore, ſed etiam in hac vel illa parte ſanguinis quantitatem minorem reddit.

§. XXXI.

Plethora ſupponit ſanguinis quantitatem maiorem in corpore humano, quam quæ ad ſanitatem requiritur. Quantitas iſta maior ſanguinis vel eſt in toto corpore, vel in una aut altera eiusdem parte: ſi prius, dicitur univerſalis; ſi vero poſterius, erit tunc particularis, ſive congeſtio. Hinc venæ ſectione tolluntur & plethora, & congeſtiones (§. ant.). Quoniam autem tempus, quod fluit, dum venæ ſectione ſanguis e corpore educitur, comparatum cum illo tempore, quando alia remedia vel medicamenta, iisdem quoque profligandis apta, a-

gunt, longe brevius eſt: neceſſe erit, ut venæ ſectio plethoram & congeſtiones longe citius tollat, quam ulla alia remedia.

§. XXXII.

Cauſſa effectus cuiusdam eſt ſimul cauſſa effectus illius, qui a priore dependet. Sed venae ſectio tollit plethoram & congeſtiones (§. ant.); quare & effectus inde productos tollet. Sunt vero iſti effectus, ſpasmus periphericus, periculum inflammationis, debilitas, novæ congeſtiones (per princip. patholog.): hæc igitur mala ope venæ ſectionis ſupprimi debent, quare in caſibus prædictis inſtituta venæ ſectione, tranſpiratio reſtitui, robur corporis augeri, imminens periculum inflammationis nonnunquam congeſtione averti poterit.

§. XXXIII.

Quælibet inflammatio ſalutariter ſolvitur aucto corporis robore, aucta tranſpiratione, imminuta ſanguinis

ἡ φλεβοτομία τὴν πληθώραν ϗ τὰς συμφορήσεις πολλῷ τάχιον αἵρῃ, ἢ ἄλλό τι βοήθημα.

§. λβ'.

Τὸ αἰτιατοῦ τινος αἴτιον, αἴτιον ἅμα ἐστὶ τοῦ αἰτιατοῦ ἐκείνου, ὃ τοῦ προτέρου ἐξήρτηται. Ἀλλ' ἡ φλεβοτομία αἵρει τὴν πληθώραν ϗ τὰς συμφορήσεις (§. ἀνωτ.), ἄρα ϗ τὰ ταύτης ἀποτελέσματα. Εἰσὶ δὲ ταῦτα ὁ περιφερικὸς σπασμὸς ϗ ὁ τῆς φλεγμονῆς κίνδυνος, ἡ ἀδυναμία τε ϗ αἱ ἕτεραι συμφορήσεις (κατὰ τὰς παθολογ. ἀρχάς): τὰ δεινὰ τοιγαροῦν ταῦτα τῇ τῆς φλεβοτομίας βοηθείᾳ ὑποπιέζονται. Ὅθεν ἐν ταῖς προειρημέναις συμπτώσεσι, παραληφθείσης τῆς φλεβοτομίας, ἡ διαπνοὴ ἀποκαθίσταται, ὁ τόνος τε τοῦ σώματος αὔξεται ϗ ὁ τῇ συμφορήσει ἐφ' ὅτε ἐπικείμενος τῆς φλεγμονῆς ἀπωθεῖται κίνδυνος.

§. λγ'.

Πᾶσα φλεγμονὴ σωτηρίως λύεται τῆς δυνάμεως τοῦ σώματος ϗ τῆς διαπνοῆς αὐξηθείσης, ϗ μειωθείσης

τῆς πρὸς τὸ φλεγμῆναν μέρος τοῦ αἵματος συμφορήσεως. Ἃ ἐνεργήματα ἐπεὶ ἀπὸ τῆς φλεβοτομίας ἤδη καὶ ταχέως προσδέχεσθαι ἔξεστιν (§.§. λά καὶ λβ´), αὕτη δήπουθεν οὐκ ἀσύμφορον ἔσται βοήθημα εἰς τὸ ὀξέως διαφορῆσαι τὴν φλεγμονήν.

§. λδ´.

Ἡ φλεβοτομία οὐδεμίαν ἄλλην ἀποτελεῖ ἐνέργειαν ἢ τὴν ἀπὸ τῆς τοῦ αἵματος κενώσεως (§. κθ´). Ἀλλ᾽ ἐκ τῆς μειωθείσης τοῦ αἵματος ποσότητος συνιδεῖν οὐδαμῶς ἔνι, τὴν μίξιν τοῦ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι αἵματος ἢ ἀνατρέπεσθαι ἢ διορθοῦσθαι. Ὅθεν ἡ κακὴ τῶν χυμῶν μίξις διὰ τῆς φλεβοτομίας οὐκ αἴρεται.

§. λε´.

Ἐν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς ἡ σηπεδονώδης ἐπικρατεῖ ὕλη (§. η´), τὴν ἀρχὴν λαβοῦσα ἀπὸ τῆς διεφθαρμένης τῶν ὑγρῶν μίξεως (§. β´). Ἀλλ᾽ αὕτη ἡ ὕλη συνάμα τῇ τῶν ὑγρῶν ἀραιώσει τὸ τῶν κακοηθῶν πυρετῶν συνίστησιν αἴτιον (§.§. γ´. καὶ η´). Εἰ μὴ ἄρα ἡ τῶν ὑγρῶν αὕτη πρότερον ἀρθῇ διάθεσις, οὐδέπο-

nis versus partem inflammatam congestione. Quos effectus dum a venæsectione, eosque ab illa cito produci spectare licet (§§. XXXI & XXXII), illa omnino erit remedium ad inflammationem repente discutiendam haud incongruum.

§. XXXIV.

Venæsectio non alios edit effectus, quam qui pendent ab evacuatione sanguinis (§. XXIX.). Sed ex imminuta sanguinis quantitate nullo prorsus modo perspicere licet, mixtionem sanguinis, in corpore humano remanentis, aut depravari, aut corrigi. Unde mala humorum mixtio non tollitur per venæsectionem.

§. XXXV.

In febribus malignis putrida materia locum habet (§. VIII), orta a prava humorum mixtione (§. II.). Sed ipsa materia, una cum rarefactione fluidorum, caussam febrium malignarum constituit (§§. III & VII.). Nisi igitur status iste massæ humorum prius tollatur, numquam in gra-

tiam cum ſanitate redibit æger ex morbo acuto maligno (§. XXVIII.). Aſt, ad hoc efficiendum venæſectio nihil confert (§. ant.). Qua de cauſſa venæſectio in febribus malignis, abſtracte conſideratis, non eſt neceſſaria (§. XXIX & XXXIV.).

§. XXXVI.

Accedentibus ad febrem malignam plethora, gravioribus congeſtionibus verſus loca interiora corporis, illorumque inflammationibus, opus eſt, ut id eligat remedium therapeuta, quod citiſſime iisdem mederi valet (§. XXIV.). Huius conditionis quum ſit venæſectio (§§. XXXI & XXXIII.): neceſſe eſt, ut in caſibus modo enarratis vena pertundatur.

§. XXXVII.

Sed extra hoſce quoque caſus febris maligna exiſtere poteſt (§.XXVI). Quoniam vero tum demum utilis eſt venæſectio in febribus malignis, ſi ad illas acceſſerint caſus in §. anteced. notati (§. XXXIV): minime ideo ſem-

τε ὁ κάμνων ἀπὸ τοῦ κακοήθους πυρετοῦ εἰς τὴν ὑγιείαν ἐπανελεύσεται (§. κή). Ἀλλά γε πρὸς τοῦτο οὐδὲν συντελεῖ ἡ φλεβοτομία (§. ἄνωτ.). Διὸ ἡ φλεβοτομία ἐν τοῖς ἀφῃρημένως θεωρουμένοις κακοήθεσι πυρετοῖς οὐκ ἔστιν ἀναγκαία (§.§. κθ΄. καὶ λδ΄).

§. λς΄.

Προσερχομένων τῷ κακοήθει πυρετῷ πληθώρας, δεινῶν τε πρὸς τοὺς ἐνδοτέρους τοῦ σώματος τόπους συμφορήσεων καὶ φλεγμονῶν, τοιοῦτόν τι ὁ θεραπευτὴς ἐκλέξασθαι ὀφείλει βοήθημα, ὅπερ ὅτι τάχιστα ταύτας ἰᾶσθαι δύναται (§. κς΄). Ἐπεὶ τοιοῦτόν τι ἐστὶν ἡ φλεβοτομία (§.§. λά καὶ λγ΄): ἐν ταῖς τοιαύταις συμπτώσεσι σχάσαι τὴν φλέβα, ἀνάγκη.

§. λζ΄.

Ἀλλὰ δὴ καὶ ἐκτὸς τῶν συμπτωμάτων τούτων δύναται ὑπάρχειν ὁ κακοήθης πυρετὸς (§. κς΄). Ἐπεὶ δέ τηνικαῦτα μόνον ὠφέλιμος ἡ φλεβοτομία, ἐπειδὰν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς τὰ §. ἀνωτέρω εἰρημένα συμπίπτωσι (§. λδ΄):

διὸ οὐκ ἀεὶ ὠφέλιμος τούτοις ἡ φλεβοτομία ἔσται.

§. λη'.

Πᾶν τὸ ἐν νοσήματί τινι ἀναγκαῖον βοήθημα, ὠφέλιμον εἶναι ὀφείλει (§. κζ'). Ἀλλ' ἡ φλεβοτομία οὐκ ἀεὶ ὠφέλιμος ἐν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς (§. ἀνωτ.). Ὅθεν αὖθις συμπεραίνεται τὴν φλεβοτομίαν οὐκ ἀεὶ ἀναγκ. κ. τ. λ.

§. λθ'.

Διὰ τῆς φλεβοτομίας ἡ ποσότης μειοῦται τοῦ αἵματος (§. λ'): θῶμεν δὴ τὰ §. λς' διορισθέντα μὴ παρεῖναι συμπτώματα, οὐδὲν ἧττον δὲ παραλαμβάνεσθαι τὴν φλεβοτομίαν: τηνικαῦτα ἢ πρὸς τὴν ἐξάντλησιν τῶν ἀγγείων αὕτη παραλαμβάνεται, ἢ οὔ. Εἰ μὲν τὸ πρῶτον, τῇ σκληρᾷ ἰσορροπήσει αἱμορραγίᾳ, ἣν θανάσιμον εἶναι εἴρηται §. κδ': ὅθεν ἡ φλεβοτομία ἐν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς βλαβερὸν ἔσται βοήθημα (§. κζ'). Εἰ δὲ τὸ ὕστερον τιθείη: καὶ τότε δὴ ἡ ποσότης τοῦ αἵματος πλέον μειοῦται ἢ ἡ ὑγιὴς ἀπαιτεῖ κατάστασις. ἐντεῦθεν ἡ καρδία καὶ τὰ ἀγγεῖα ἐν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς μᾶλλον ἐξασθενοῦνται (κατὰ τὰς

ſemper utilis eſſe poterit venæſectio in iſtis febribus.

§. XXXVIII.

Omne remedium neceſſarium in morbo quodam, utile eſſe debet (§. XXVII.). Atqui venæ ſectio non ſemper utilis eſt in febribus malignis. (§. anteced.). Hinc denuo concluditur, venæ ſectionem non ſemper &c.

§. XXXIX.

Ope venæ ſectionis quantitas ſanguinis imminuitur (§. XXX.): pone iam, caſus in §. XXXVI. determinatos non adeſſe, nihilo tamen minus venæſectionem adminiſtrari: illa tum vel ad depletionem vaſorum inſtituitur, vel non. Si prius, caſus æquipollebit hæmorrhagiæ, quam lethalem fore, dictum erat in §. XXIV: unde venæ ſectio in febribus acutis malignis noxium erit remedium (§. XXVII.). Sin autem poſterius ponatur, tunc etiam ſanguinis quantitas plus imminuitur, quam a ſanitatis conditione poſtulatur: cor ideo & vaſa in febribus malignis magis debili-

 tabun-

tabuntur (per princ. patholog.). Sed debilitas vaſorum numerum cauſſarum ſubit, unde excretiones naturales languefcunt, ut ideo putridum intra corpus retineatur; quare iam fieri poteſt, ut venæ ſectio, in morbis acutis malignis adhibita, putridæ materiæ excretionem ſupprimat: a qua cauſſa vero congeſtiones & inflammationes produci, in ſuperioribus evictum erat. Atque ita in hoc quoque caſu noxium remedium erit.

§. XL.

Nullum remedium noxium in morbo quodam poterit eſſe neceſſarium (§. XXVII.). Sed iterum fieri poteſt, ut venæ ſectio in febribus acutis malignis nociva ſit (§. antec.). Quare neque ſemper neceſſaria in iisdem eſſe poterit.

TANTVM.

παθολογ. ἀρχάς). Ἀλλ' ἡ τῶν ἀγγείων ἀτονία ταῖς αἰτίαις συγκαταριθμεῖται ἀῖς αἱ φυσικαὶ ἐκκρίσεις ἐπίσχονται, διὸ καὶ τὸ σηπεδονῶδες κατασχεθήσεται τῷ σώματι. ὅθεν παραληφθεῖσα ἡ φλεβοτομία ἐν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς, τὰς τῆς σηπεδωνώδους ὕλης ἐκκρίσεις ὑποπιέζει. ἀφ' ἧς αἰτίας συμφορήσεις τοῦ αἵματος καὶ φλεγμονὰς ἐντελεῖσθαι ἐν τοῖς ἀνωτέρω εἴρηται. Κἀν τούτοις ἄρα ἡ φλεβοτομία βλαβερὸν ἔσαι βοήθημα.

§. μ'.

Οὐδὲν βλαβερὸν βοήθημα ἐν τινι νοσήματι ἀναγκαῖον εἶναι δύναται (§. κζ'). Ἀλλὰ δυνατὸν τὴν φλεβοτομίαν ἐν τοῖς κακοήθεσι πυρετοῖς βλαπτικὴν εἶναι (§. ἀνωτ.) δυνατὸν ἄρα οὐδ' ἀεὶ ἀναγκαίαν τὴν αὐτὴν τούτοις εἶναι.

ΤΟΣΟΥΤΟΝ.

